

rječnik simbola

J. Chevalier
A. Gheerbrant

mitovi, sni, običaji, geste, oblici, likovi, boje, brojevi

NAKLADNI ZAVOD MATICE HRVATSKE

Urednik
BRANIMIR DONAT

Priredili
JEAN CHEVALIER
i
ALAIN GHEERBRANT

Crteži
BERNARD GANDET

Preveli
ANA BULJAN
DANIJEL BUĆAN
FILIP VUČAK
MIHAELA VEKARIĆ
NADA GRUJIĆ

ISBN 86-401-0012-8

© Copyright 1969 by Editions Robert Laffont and Editions Jupiter.

TISAK: »TISKARA RIJEKA«, RIJEKA 1987.

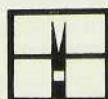
SAVEZ DRUŠTAVA INŽENJERA I TEHNIČARA
ŠUMARSTVA I ČUPKE INDUSTRIJE HRVATSKE
ZAGREB, TRG MAŽURANICA 11

J.Chevalier – A.Gheerbrant

rječnik simbola

mitovi, sni, običaji,
geste, oblici, likovi, boje, brojevi

drugo, prošireno izdanje

NAKLADNI ZAVOD MH
ZAGREB 1987.

Priredio

Jean CHEVALIER

Doktor teologije, profesor filozofije,
bivši direktor UNESCO-a

uz sudjelovanje

Alaina GHEERBRANTA

Glavni suradnici:

BARBAULT André	Vicepredsjednik Internacionalnog astrološkog centra
BAYLE Dominique	Konzervator biblioteke u Muzeju čovjeka
CHEVALIER Marguerite	Profesor klasične književnosti
DAVY Marie-Madeleine	Docent Nacionalnog centra za znanstvena istraživanja
GRISON Pierre	Pisac, likovni kritičar, stručnjak za civilizaciju Dalekog istoka
HEINTZ Georges	Asistent na fakultetu u Strasbourgu
LE ROUX-GUYONVARC'H	Direktor »OGAM-a«, časopisa za povijest Kelta
MEYEROVICH Eva	Znanstveni suradnik u Nacionalnom centru za znanstvena istraživanja
MOKRI Mohammed	Pisac, bivši profesor na fakultetu u Teherenu
PFEIFFER Henri	Doktor znanosti i medicine, profesor kromatologije
PRIGENT Pierre	Profesor na fakultetu protestantske teologije Sveučilišta u Strasbourg
ROCHETERIE Jacques de la	Psihoterapeut
SHIBATA Masumi	Profesor na fakultetu u Kyoto (Japan)
VOLGUINE Alexandre	Direktor časopisa »Les Cahiers astrologiques«

UVOD

Simboli danas ponovo privlače posebnu pažnju. Maštu više ne preziremo kao *puku tlapnju*. Toj blizanki razuma, koja potiče na otkrića i napredak, vratili smo ugled. Ona ga danas ponajviše duguje proizvodima fikcije što ih postupno potvrđuje znanost, učincima trenutane vladavine slika koje nastoje ispitati sociolozi, suvremenim tumačenjima drevnih i rada-nju modernih mitova, vidovitim psihanalitičkim istraživanjima. Simboli su u središtu stvaralačkog života, oni su njegova jezgra. Oni otkrivaju tajne nesvjesnoga, vode nas do najskri-venijih pokretača djelovanja, otvaraju duh prema nepoznatom i beskonačnom.

Danju i noću, dok govorimo, dok se izražavamo kretnjama ili sanjamo, služimo se, za-mjećujući to ili ne, simbolima. Oni oblikuju naše želje, potiču nas na kakvo djelo, upravljaju našim postupcima, začetak su naših uspjeha ili neuspjeha. Nastanak, poredak i tumačenje simbola predmet su zanimanja mnogih disciplina: povijesti civilizacija i religija, lingvistike, antropologije kulture, kritike umjetnosti, psihologije i medicine. Mogli bismo još dodati umijeće prodaje, propagande i politike, ali time popis nije završen. U posljednje je vrijeme sve više radova u kojima se objašnjavaju strukture imaginarnoga i funkcija mašte kao two-riteljice simbola. Danas više ne možemo potcenjivati tako djelotvorne činjenice. Sve duhov-ne znanosti, sve umjetnosti i sve umjetničke tehnike susreću na svome putu simbole. One moraju udružiti snage da bi odgonetnule zagonetke simbola; moraju se ujediniti da bi po-krenule energiju zbijenu u njima. Premalo je reći da živimo u svijetu simbola – svijet sim-bola živi u nama.

Simboličko izražavanje pokazuje da čovjek pokušava odgonetnuti i svladati sudbinu koja mu izmiče u tami što ga okružuje. Čitatelju bi ova knjiga mogla poslužiti poput Arijad-nine niti koja će ga voditi mračnim putovima labirinta. Možda će ga potaknuti da razmišlja i sniva o simbolima – kao što nas je Gaston Bachelard pozivao da snivamo o snovima – i da u tim imaginarnim suzvježđima otkrije *želju, strahovanje, težnju*, koji daju skriveni smisao njegovu životu.

1. Orientacijski pregled, a ne zbirka definicija

Ovaj rječnik, zbog samoga svog predmeta, ne može biti zbirka definicija poput uobiča-jenih leksikona i rječnika. Simbol se ne može definirati. Njemu je u naravi da razbija čvrste okvire i spaja krajnosti u jedinstvenu viziju. On je nalik na strijelu *koja leti i ne leti*, nepo-mičnu a neuvhvatljivu, vidljivu a nedokucivu. Da bismo sugerirali značenje ili značenja sim-bola, morat ćemo se služiti riječima, ali valja uvijek imati na umu da one ne mogu izraziti svu njegovu vrijednost. Stoga neka čitatelj ne uzima naše kratke formule kao čahure što